

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної

роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ»

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма – «Міжнародна логістика і митна справа»
вид дисципліни – обов’язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 28 ” серпня 2020 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Майборода О.Є. - к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

_____ Надія КАЗАКОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародна логістика і митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

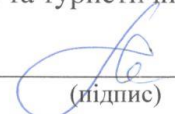
Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародна логістика і митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Олена ХАНОВА
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» підготовки бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета викладання** навчальної дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг» є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ науково-теоретичних засад, методологічні та організаційні положення стандартизації і сертифікації продукції та послуг.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг» є:

- **формування наступних загальних компетентностей:**
 - здатність до безперервного та актуального навчання;
 - уміння застосовувати знання на практиці;
 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях;
 - міжособистісні навички та вміння взаємодіяти;
 - здатність генерувати нові ідеї; – уміння спілкуватися усно та письмово першою іноземною мовою; – здатність приймати обґрунтовані рішення;
 - здатність до критики та самокритики;
 - навички використання інформаційно-комунікаційних технологій;
 - уміння працювати в команді;
 - знання та розуміння предметної області, професії;
 - здатність діяти на основі етичних правил поведінки;
 - уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел;
 - уміння ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми, пов'язані з професійною діяльністю;
 - уміння та навички спілкування другою іноземною мовою ;
 - розуміння та повага до різноманітності та мультикультурності;
 - уміння планувати та управляти робочим часом;
 - здатність працювати автономно;
 - визначеність і наполегливість у постановці задач та здатність взяти на себе відповідальність; – здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань;
 - уміння працювати в міжнародному контексті;
 - уміння спілкуватися з експертами з інших галузей знань;
 - здатність до підприємницького мислення та вміння взяти на себе ініціативу;
 - розуміння відповідальності щодо збереження навколишнього середовища;
 - уміння управляти якістю виконуваної роботи;
 - вміння використовувати підходи до дослідження та планування постачальницької, виробничої, збутової, транспортної, складської діяльності;
 - здатність і готовність приймати участь у регулюванні, контролюванні, управлінні та виконанні зовнішньоекономічної діяльності підприємства, співпраці і з митними органами.
- **формування наступних фахових компетентностей:**
 - володіння методами економічного та математичного аналізу в галузі світового господарства та міжнародних економічних відносин;
 - вільне володіння іноземною мовою, в тому числі мовою професійного спілкування;
 - розуміння закономірностей, особливостей і тенденцій світової економіки;
 - здатність аналізувати історію розвитку світової економіки, її сучасний стан та функціонування міжнародних економічних відносин;
 - уміння визначати перспективи розвитку економічних відносин між державами;

- володіння принципами, на яких будується зовнішньоекономічна діяльність України та країн світу;
- розуміння сутності міжнародної економічної інтеграції, основ, на яких розвиваються економічні відносини між різними державами;
- здатність управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств та їх підрозділів;
- уміння організувати зовнішньоторговельну діяльність, зовнішньоторговельні операції, аналізувати та прогнозувати кон'юнктуру світових та регіональних ринків товарів та послуг;
- здатність організації та здійснення дипломатичного прийому, візиту на високому і найвищому рівнях;
- уміння використовувати в комунікаціях, переговорах правила дипломатичного протоколу та етикету;
- володіння технікою ведення дипломатичних та комерційних переговорів;
- уміння здійснювати облік, валютно-фінансове та банківське обслуговування зовнішньоекономічних операцій;
- розуміння сутності, особливостей формування та розвитку міжнародних валютно-кредитних відносин;
- уміння визначати доцільність проведення операцій на фондовому ринку, інвестицій у цінні папери, трастових, лізингових, факторингових та фінансових операцій з іпотекою;
- здатність використовувати на практиці теоретичні положення для аналізу та визначення ефективності проведення фінансових операцій;
- здатність оцінювати інвестиційну привабливість країни, регіону, галузі та підприємства;
- володіння знаннями українського права і законодавства, Конституції України; директивних документів Верховної Ради і Кабінету Міністрів України з питань зовнішньоекономічних відносин між державами;
- володіння знаннями економічних законів та закономірностей, що діють в просторовій організації світової економіки та міжнародних відносинах;
- володіння декларативними і процедурними знаннями в сфері міжнародних перевезень та керування потоками;
- організація митної системи країн світу, регулювання митних режимів;
- розробка програм щодо участі України в міжнародно-правовому співробітництві та регулювання митної справи в рамках інтеграційних об'єднань світу;
- регулювання міжнародних економічних відносин з точки зору перетину кордонів на налагодження логістичного середовища всесвіту.

1.3. Кількість кредитів –3.

1.4. Загальна кількість годин–90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	
Семестр	
8-й	
Лекції	
24 год.	
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	- год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
54 год.	
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Загальні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

- регулювання діяльності в управлінні якістю, правове забезпечення принципів стандартизації і сертифікації в світі та в Україні;
- створення системи нормативної документації, яка визначає прогресивні вимоги до продукції/послуг на міжнародних ринках;
- контроль забезпечення єдності і правильності вимірювання на міжнародних ринках.

2. Тематичний план навчальної дисципліни.

Розділ 1. Концептуальні засади управління якістю.

Тема 1. Базові поняття якості та управління якістю продукції. Якість. Петля якості. Піраміда якості. Еволюція складових якості (зірки якості). Складові концепції TQM. Етапи управління якістю. Система якості. Програма якості. Функції системи управління якістю. Аспекти системи управління якістю. Ланцюг успіху підприємства у сфері управління якістю.

Тема 2. Методи та показники оцінювання якості продукції. Фактори рівня якості. Показники якості товарів та послуг. Класифікація показників якості. Напрями оцінювання рівня якості продукції. Послідовність етапів процесу оцінювання рівня якості товару. Класифікація методів визначення показників рівня якості. Контроль якості продукції. Система контролю якості продукції. Види контролю якості.

Тема 3. Головна складова забезпечення якості – стандартизація. Стандартизація. Стандарт. Етапи розвитку стандартизації. Роль стандартизації на рівні держави та міжнародного економічного співробітництва. Основні цілі стандартизації. Основними принципами стандартизації. Завдання стандартизації. Функції стандартизації. Об'єкт стандартизації. Рівні та види стандартизації. Фактична та офіційна стандартизація. Нормативний документ. Керівний нормативний документ.

Розділ 2. Методичні засади стандартизації товарів та послуг

Тема 4. Методичні засади стандартизації. Принципи стандартизації. Уніфікація. Систематизація. Класифікація. Симпліфікація. Типорозмірна уніфікація. Внутрішньотипова уніфікація. Міжтипова уніфікація. Типорозмір. Агрегування. Типізація. Взаємозамінність. Спеціалізація. Види спеціалізації залежно від об'єктів застосування. Комплексна стандартизація. Схема об'єктів комплексної стандартизації. Види параметрів продукції.

Тема 5. Національна система стандартизації України. Структура національної системи стандартизації. Система основоположних стандартів України. Державна політика у сфері стандартизації. Суб'єкти Державної стандартизації України. Основні завданнями суб'єктів державної стандартизації України. Орган стандартизації. Складові системи Держстандарту України. Основними напрямами діяльності ДП «УкрНДНЦ». Складові системи ДП «УкрНДНЦ». Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері стандартизації.

Тема 6. Основні поняття та положення сертифікації продукції. Основним завданням сертифікації. Сертифікат відповідності. Форми сертифікату відповідності. Система сертифікації. Обов'язкова сертифікація. Добровільна сертифікація. Порівняльна характеристика обов'язкової та добровільної сертифікації. Методи, що використовуються у сфері сертифікації. Порядок проведення сертифікації продукції. Схеми сертифікації продукції.

Тема 7. Національні системи сертифікації. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO), Українська національна система сертифікації (УкрСЕПРО). Французька асоціація зі стандартизації (AFNOR). Федеральне агентство з технічного регулювання і метрології (Росстандарт), Спільне підприємство, створене органами з сертифікації з чотирьох скандинавських країн: RISE в Швеції, Norney в Норвегії, Сертифікація Inspecta у Фінляндії та Dancert в Данії, Німецький інститут зі стандартизації (Deutsches Institut für Normung e.V.), Канадська асоціація стандартів (Canadian standards association), Маркування СЕ (Conformité Européenne) «Європейська відповідність».

Тема 8. Зелена сертифікація та екологічне маркування. Зелена (екологічна) сертифікація. Екологічне маркування. Групи екологічної сертифікації. Екологічне маркування I типу: національний рівень. Сертифікати, що засвідчують «зелену» спрямованість туристичних послуг. Екологічне маркування II типу. Екологічне маркування III типу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Концептуальні засади управління якістю						
Тема 1. Базові поняття якості та управління якістю продукції.	11	4				7
Тема 2. Методи та показники оцінювання якості продукції	12	4	2			6
Тема 3. Головна складова забезпечення якості – стандартизація	11	2	2			7
Разом за розділом 1	34	10	4			20
Розділ 2. Методичні засади стандартизації товарів та послуг						
Тема 4. Методичні засади стандартизації.	12	4	2			6
Тема 5. Національна система стандартизації України.	11	2	2			7
Тема 6. Основні поняття та положення сертифікації продукції	11	2	2			7
Тема 7. Національні системи сертифікації	13	4	2			7
Тема 8. Зелена сертифікація та екологічне маркування	9	2				7
Разом за розділом 2	56	14	8			34
Усього годин	90	24	12			54

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи та показники оцінювання якості продукції	2
2.	Головна складова забезпечення якості – стандартизація	2
3.	Методичні засади стандартизації	2
4.	Національна система стандартизації України	2
5.	Основні поняття та положення сертифікації продукції	2
6.	Національні системи сертифікації	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 1 "Базові поняття якості та управління якістю продукції". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
2.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 2 "Методи та показники оцінювання якості продукції". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	6

3.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 3 "Головна складова забезпечення якості – стандартизація". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
4.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 4 "Методичні засади стандартизації". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	6
5.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 5 "Національна система стандартизації України". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
6.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 6 "Основні поняття та положення сертифікації продукції". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
7.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 7 "Національні системи сертифікації". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
8.	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 8 "Зелена сертифікація та екологічне маркування". Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	7
	Разом	54

6. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг» є підготовка та написання есе.

Мета есе є формування у студентів системи знань з дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг», основою яких є набуття практичних навичок щодо використання нормативних документів та інформації у процесі здійснення практичної діяльності у відповідному фаховому напрямку.

У ході виконання запропонованих завдань передбачається самостійна робота студентів стосовно підбору необхідної інформації з різноманітних джерел, а також вивчення та узагальнення матеріалів, що підлягали вивченню та дослідженню.

Кожен студент отримує індивідуальну тему есе та захищає її протягом семестру згідно навчального плану.

Робота виконується на аркушах формату А4. Відповіді на питання повинні містити посилання на використану літературу, чинне законодавство України, наприкінці роботи необхідно привести перелік літератури. Максимальна кількість балів за виконання роботи – 10 балів.

Термін виконання – не пізніше ніж за 20 днів до початку залікового тижня. Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення роботи наведені в НМКД дисципліни «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг».

Виконання роботи направлено на вирішення основних завдань, які розкривають тему роботи:

1. Історичний шлях розвитку стандартизація та сертифікація товарів та послуг країни «А».
2. Особливості стандартизація та сертифікація товарів та послуг країни «А» (державне регулювання, законодавча база та інше).

Тема індивідуального завдання :

1. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Німеччини.
2. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Нідерланди
3. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Китаю.
4. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Канади.
5. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Сполучені Штати Америки.
6. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Франція.
7. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Голландія.
8. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Австрії.
9. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Бельгії.
10. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Японії.
11. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг України.
12. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Дубая.
13. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Норвегії.
14. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Португалії.
15. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Сінгапура.
16. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Польши.
17. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Бразилії
18. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Росії.
19. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Індії.
20. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Великобританії.
21. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Швеції.
22. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Фінляндія.
23. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Данія.
24. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Білорусії.
25. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг Словенії.

7.Методи контролю

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (заліку).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі усного опитування, виступів студентів при обговоренні питань; виконання практичних робіт; у формі поточного письмового тестування (дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг»); підготовки та захисту есе; самостійної роботи студентів тощо.

За несвоєчасне виконання практичних робіт в установлений термін кількість балів зменшується.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

8. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (розділ, семестр, рік), які студент отримує за виконання різних видів діяльності. Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи студента.

Поточний контроль та самостійна робота		Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2	60	40	100
T1-T3	T4-T8			
30	30			

Поточний контроль – 60 балів. З них:

- 30 балів (активна робота на практичних заняттях 5-6 балів за кожне заняття, що передбачає вирішення практичних завдань);
- 20 балів (10*2 поточний тестовий контроль);
- 10 балів (підготовка та захист есе).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

- 20 балів (теоретичне питання);
- 10 балів (надати визначення 2 поняттям, кожне з яких має вагу в 5 балів);
- 10 балів (5 тестових питань x 2 бали);

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму залікового білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

У разі настання / подовження дії **обставин непереборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг», режим доступу:

<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3760>

За підсумками поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бандурин А. В. Деятельность корпораций : монография / А. В. Бандурин. – Москва : БУКВИЦА, 1999. – 600 с.
2. Болотніков А. О. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. О. Болотніков. – Київ : МАУП, 2005. – 144 с.
3. Закон України “Про захист прав споживачів.” Від 12 травня 1991 року № 1023-ХІІ
4. Закон України “Про стандартизацію” від 5 червня 2014 року № 1315-VII
5. Закон України “Про метрологію та метрологічну діяльність” від 11 лютого 1998 № 113/98-ВР.
6. Мережко Н. В. Сертифікація товарів і послуг: Підручник. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2002
7. Метрологія, стандартизація та управління якістю : навч. посіб. : у 2 ч. /П. Клименко, Л. В. Пізінцалі, Н. І. Александровська та ін.; Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили, Одес. нац. мор. ун-т. – Одеса ; Миколаїв : Вид-во ЧДУ, 2011 . – 243 с.
8. Метрологія, стандартизація і сертифікація. Підручник / В. В. Тарасова, С. Малиновський, М. Ф. Рибак ; за заг. ред. В. В. Тарасової. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 264 с.
9. Національний стандарт України ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT). Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016.
10. Національна стандартизація. – Київ : Держспоживстандарт України, 2003. –200 с.
11. Оборський Г. О. Основи сертифікації та акредитації : конспект лекцій для студентів спеціальності 6.051002 очної та заочної форм навчання /О. Оборський, Ю. Г. Паленний, М. О. Голофєєва. – Одеса : Наука і техніка, 2010.– 228 с.
12. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів / В. І. Павлов, О. В. Мишко, І. В. Опьонова, Н. В. Павліха. – Київ : Кондор, 2009. – 230 с.
13. Ребрин Ю. И. Управление качеством : учебное пособие / Ю. И. Ребрин. – Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2004. – 174 с.
13. Салухіна Н. Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : підручник /Г. Салухіна, О. М. Язвінська. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
14. Студеняк І. П. Основи стандартизації та сертифікації товарів і послуг. Опорний конспект / І. П. Студеняк, Ю. М. Ажнюк, І. М. Чучка. – Київ : Кондор, 2007.– 152 с
15. Шаповал М. І. Основи стандартизації і сертифікації: Підручник. — К., 2000

Допоміжна література

1. Федько В. П., Альбеков А. У. Маркировка и сертификация товаров и услуг. — Ростов н/Д: Феникс, 1998.
2. Стандартизация и конкурентоспособность промышленной продукции: Зарубежный опыт. — М.: Изд-во стандартов, 1991.
3. Купряков Е. М. Стандартизация и качество промышленной продукции. —М.: Высш. шк., 1991.
4. Интеграция производства и управления качеством продукции / В. Г. Весан, В. И. Сиськов, Л. Г. Дубицкий и др. — М.: Изд-во стандартов, 1995.
5. Внуков Ю., Дорошенко Ю., Дубровін В. Стандартизація у сфері управління якістю // Стандартизація, сертифікація і якість. — 2001. — № 2. — С. 24–27.
6. Осієвська В. В. Основи стандартизації, метрології та управління якістю. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2002.
7. Росоха Т. Ю. Основи стандартизації, метрології та управління якістю. — К.: Вид-во КНТЕУ, 1998.
8. Лифиц И. М. Основы стандартизации, метрологии и управления. — М., 1994
9. Кириченко Л. С., Мережко Н. В. Основи стандартизації, метрології, управління якістю: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2001.
10. Саранча Г. А. Метрологія і стандартизація. — К.: Либідь, 1997.

11. Лобанов Л., Ігнат'єв В. Гармонізація національних стандартів України з міжнародними та європейськими стандартами в галузі зварювання і споріднених процесів // Стандартизація, сертифікація, якість. — 1999. — № 1. — С. 23–25.
12. Бессмертный В. С., Зубенко С. Н. Стандартизація, сертифікація, метрологія. — Белгород, 1998. — 68 с.
13. Стандарт ISO9004-2 — важливий еталон для постачальників послуг // Інформ. бюл. з міжнар. стандарт. — 1998. — № 4. — С. 208–210.
14. Крылова Г. Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учебник для вузов. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Брагінський В. В. Розвиток транспортно-логістичної системи як форма реалізації транзитного потенціалу України. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Braginskiy.pdf>
2. www.ukrstat.gov.ua. – сайт Державної служби статистики України
3. www.bank.gov.ua - офіційний сайт НБУ
4. www.business.ua – сайт газети «Бизнес»
5. www.businesspress.ru – сайт «Ділова преса»
6. www.customs.gov.ua - офіційний сайт Державної митної служби України
7. www.dengi-info.com – сайт інформаційно-аналітичної газети «Деньги»
8. www.finansmag.ru - сайт журналу «Финансы»
9. www.kommersant.ru - сайт газети «Коммерсантъ»
10. www.me.kmu.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
11. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
12. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
13. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
14. www.ugmk.info/ - бізнес-портал реального сектору економіки
15. www.wto.org – офіційний сайт СОТ
16. www.ukrndnc.org.ua - офіційний сайт Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
17. www.destinet.eu – офіційний сайт Сайт DestiNet

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3760>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Стандартизація та сертифікація товарів та послуг», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3760>